

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

(HARMADIK ÉVI FOLYAM.)

Hirdetések minden négy hasábas egy sor után 4 pkrért közzétettnek; folytonos hirdetésekért illő pcr elengedtetik. Mindenik hirdetésre 15 pkr bélyegdíj előre befizetendő.

A lap anyagi ügyeit érdeklők u. m. előfizetés, hirdetések, reklamatiók sat. a kiadó-hivatalhoz utasítandók.

KIADÓ-HIVATAL:

A Középutczában, STEIN könyvkereskedésében.

Megjelenik e lap minden Vasárnap és Csütörtökön. Előfizetheti minden cs. k. postahivatalnál, a lapok kiadó hivatalához czímzendő levelekben. Ára évenként 8, fél évre 6, évre 12 pengő forint.

A lap szellemi ügyeit illető közlemények a szerkesztőséghez utasítandók.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

A Szentgyörgyház utcájában, a Kendeffi háznál, 487. szám alatt.

A mezőgazdaság érdekében.

Gerend, jan. 10-kén.

Motto: „A ki másra hatni akar, keveset beszéljen, és sokat tegyen.“ (Máthé K.)

Belátva e czim arany igazságát, tanakodtunk többször, többen teendőinkről. Nagyobb publicistáink — az elmélet embereit — szép szavakkal elmondák teendőinket, az értelmes rész meg is érté őket; de az elméletől a valóságig egy végtelen út tárul fel, melyet betölteni a gyakorlat embereinek feladata.

Élő példa kell a mi embereinknek! a mit szemével lát... és jónak tapasztal, csakis azt hajlandó követni. Példa kell tehát a biztos utmutató, mely megsegéyinitse a hiteltlent, bátorítsa a kételkedőt, oktassa a haladni akarót.

De ki lehetne az, ki e csudát véghez vinné?

Senki más mint a mi „gazdasági-egyesületünk“, mely létezése óta már is bizalmat öntött az öszves gazdai kar kebelébe, mely habár rövid léte alatt nagyszerű eredményt fel nem mutathatott; de felmutatott annyit, hogy hivatása nagyszerű leendő. Ugy hiszem, nem lesz szerénytelenség annak legelső teendői körüli praktikus gazda nézeteit hozzával intézett levele közlése által megismertetnem.

„Nem rég volt az, — írja a többiek közt — midőn Erdély boldog kis ország volt, boldog volt, mert csak annyi szükség érzett, mennyit rossz kezelés mellett is egyes birtokosai fedezni tudtak földmívelésükből.

Most másként áll a dolog: nagyobb birtokosaink egy része tetemes adóssággal terhelve meg felszeretlen pusztá jászágait; — tisztelet azon keveseknek, kik e rovat alá nem tartoznak, — s küszöbén állnak egy oly bukásnak, honnan a menekülés csak nagy lelki-erő fejtés útján lehet.

A kisebb birtokosok nagy része pénz és itt-ott a reformok felfogásának hiányában sínlődik, s az elvesztett urbéri napszámokon busulya, várja végig, míg a sokkal

szomorubb idő, a vég megbukás napja, eljön; mert jászága, mint már sok helyt látni lehet, romba dől, s a hajdani csinos nemesi curián a borjúk tartanak gyűléseket.

A felszabadult osztály érzi, hogy most nem parancsol nékie senki, azért nem is dolgozik, különösen a Mezőségen — kevés szorgalmasok kivételével — nem tesz egyebet, mint háza tartására elégnek gondolt egy pár véka málé vetést nagy restül megmivel, s ha úgy jár mint az idén, számításán felül minden marháját el kell adni, ha van, ha nincs... éhen meghalni, vagy a máséhoz nyulni.

Ha széttekintünk az országban, mit látunk egyebet mint pusztulást, mezőgazdaságunk végvonaglását, ép testtel lélekkel egy nyitott sirt, mely minket magába zárni készen áll? ... E nyomasztó állapotnak mik lehetnek okai? szerintem a jászágoknak rendezetlen állapota, kellő ismeretek hiánya, pénz nemléte, kereskedelmi viszonyaink állása, gyenge akarat a jóra! és a kitartó munkásság ingadozása!!! ha akarsz, több okot is találhatsz.

A rosztat átlátni nem nagy mesterség, hanem annak elkerülésére oly módot találni, hogy nemzeti becsületünk és azzal egybekötött életünk bennünk kis utódokban is tisztán fenmaradjon... valami! — Nekünk itt egyéb szerep nem jutott, mint körünkben mindent elkövetni, mi e kérdéses tárgyban lelki megnyugtatótásunkra szolgál; évek óta e pályán működöm, e lefolyt időben nincsen egy perc, melyben magamat hanyagsággal vádolhatnám, de mégis a köznek, úgy hiszem, semmit se használtam, annak oka pedig nem magam vagyok, hanem körülményeim.

Mezőgazdaságunk naponkénti hanyatlását rég figyelemmel kísérem, s gondolkoztam, miként lehetne azt a bukástól megmenteni, s bém bizonyítani, hogy itt is van tetterő és akarat.

Erdélynek néhány egyes nagyobb birtokosait kivéve, kiket a gondviselés elégendő észereővel és pénzzel megáldott, a nagyobb részt példaadó tettekre hevíteni semmi kilátás! Nincsen egyéb hátra, mint

azon kevesek lépteit követnünk, kiknek még most hatalmukban van mindnyájunk jövődjét biztosítani, ha t. i. mi is közremunkálunk, és jó lélekkel mindazt megteszszük, mit ily esetben a földmivelőktől és egyes birtokosoktól a haza érdeke megkíván, ... a kinél van, forintot vagy fillért, ha nincs, szorgalmat, igyekezetet tegyen azon oltárra, mely előtt közösen imádkozunk!

Az erdélyi gazdasági-egyesület nagyobb részint vagyonosabb birtokosainkból van alakulva, ezen egyesülettől várhatjuk a kezdetet, a tetterőnek észszerű alkalmazását; nincsen is arra mint kezdő, más hivatva, hogy súlyedő mezőgazdaságunkat hatalmas kezével bukóféiben levő állásából új életre hozza, s azt virágzóvá tegye. ...

Véleményem szerint első teendője lenne a gazdasági egyesületnek legczélyszerűbb helyen egy kellő kiterjedésű tagosított birtokot több időre kibérelni, úgy, hogy a befektetett tőke, mely javításra fordítatik, biztosítva legyen. Ezen jászágban kellene elméleti és gyakorlati téren egyaránt kitűnő egyének által egy példány-gazdaságot folytatni. *) A szükséges intézkedéseket, eredményt és pontos számvitelt időnként az egyesület főbb tagjainak bemutatni, a gazda-közönséggel is tudatni.

E példány gazdaság-középpontja lenne az erdélyi-gazdaságnak, hová örömmel járulna látni és tanulni minden, ki a jelen körülmények között magát feltalálni nem tudja. Bár mennyi jó gazdasági könyvek és lapok, ismeret-terjesztő értekezések jelenjenek meg, mégis nagyrésze az olvasó és értelmes világnak is azt hiszi, hogy a ki könyvekből olvassa, tanulja a gazdaságot, annak tudni nem lehet semmit a gyakorlati téren; és e hiedelmet bármekkora ékes-szólással azok fejből kiverni nem lehet. Hasztalan idővesztegetés lenne arra

*) Lapunkban m. Kálnoky Dénes gróf ur tett volt e tárgyban egy nyomatékos indítványt, helyes belátással egy a Székelyföld szélén eső birtokot ajánlván kibérelendő helyiséggel, mely üdvös czélra a nemes gróf 1000 pfriót fel is ajánlott Szerk.

szót pazarolni. Az ily szerű emberek legyőzésére tettek kellenek. Addig, míg ok nélkül vesztegetné a szót, egy értelmes gazda folytassa szorgalmasan kötelességét, a józan számítás eredményei utóbb a kételkedőt jobban meggyőzik, mint a legnagyobb ékesen-szólás!

Itt nálunk még ott állanak a dolgok, hogy azért se szeretnek holmi „gazdasági rendezést“, mert uri ember mondja, ki írásból tanulta. Így, kezdj beszélni sok helyt a tagosításról, meglátod mit hallasz! utóbb mindig azon végzi „könnyű az uraknak“. A tagosítás eszméjét és alkalmazása módját ok nélkül hirdetik a lapok, mindannyi jeles cikknél többet ér egy szemmel látott és jól rendezett tagosított gazdaság, hol kétségei eloszlatására a vastagfejű ember akaratlanul is átlátja, a mit másként fejébe verni nem lehet, „hogy a józan számításnak eredményei egy tagosított gazdaságban mennyire élnek az ő könnyvélkül vezetett gazdaságától.“

A gazdasági gépek használatát is azon uton lehet leginkább megkedveltetni. Jól tudod, hogy itt annak idejében sok gazdasági gép volt, mely ujon a padlásra került, hol meg is ette az idő. 1852-be hozták be a Vidacs-ekéket, ezekre is kimondották az ítéletet — „hogy padlásra kerülnek.“ Ezt meghallva, azonnal felrakattam a fa-ekéket oda, hová ezeket szánták, s mai napig is ott vannak, a Vidacs-ekével néhány napig magam ültem künn a mezőn, most már ne gondold, hogy ha valaki felrakná is őket a hiuba, hogy a cseléd lopva is le ne venné onnan. Így vagyunk az angol szénagyűjtő, vető, cséplő-gépekkel, és szecskavágókkal, most egyik se rossz, a paraszt ember is azt mondja „jó, kinek módja van benne, hogy megszeresse.“ Liába állítanád ki, s magyaráznád ezeknek hasznát, míg így folytonos működésben látva — már megszokták és szeretik.

Lehet, hogy ezen haszonbérleti tervre azt fogod mondani, hogy az egyesületnek nincsen pénze; én is hiszem, hogy nincsen, de annyi még is csak van, hogy évenkénti kiadásait, rendesen fedezheti,

APOR VAJDA.

Reszkess, hogyha szavaddal játszáls!
S tán megcsaltad e szép hajadont!
A te fejed akkor, ma legutólszor
Áll nyakadon.

Hallád hírét ősi lakomnak,
A sasok szírtjén láttad e várt?
Ifju kalandor! ellen ez ormon
Soha se járt.

Viseletedben, öltözetedben
Annyi kirívó, annyi gyanus.
Ha talán játszol, bajnok! e várból
Messzire fuss.

Lágyulok ajkad szende szavára,
Szív s szerelem tüze ég dalodon,
De néha-néha gyanus arczodra,
Nő haragom.

Erdélyi vajda, Apor név sarja!
Bárki vagyok, mért kémeled azt?
Tetteim ellen, szavaim ellen
Mondsz-e panaszt?

Nemde kiittuk lángboraidból,
Már a barátság telt poharat,
Éltetvén a csatát, a szerelmet
És a hazát.

„Mért nem zártad el angyali lányod?
Csábító arca szívembe ragadt,
Szeretnem, imádom s birni ohajtom
Magzatodat.“

„És ha parancsol tiltja e kapcsol,
Búszke magyar! hordd lelkeden azt,
Azt a keservet, mely két hü lelket
Szerte szakaszt.“

Nincs egyebet hát, csak ez a hárfád,
S hurjain annak játszi dalod?
Jól van! elég az, lányom után majd
Lesz vagyondod.

Csak hogy a hűség tűzpróbáját,
Mind a halálig hiven kiálld.
Lányom könyve koporsómból is
Boszura kiáll.

Most fel a nászra, zengjen a hárfá,
Suljón a marha a rogzszokon,
Legyen az ormon, völgyön, hálmon
Lakodalom!

„Elfogulatlan búszke magyar ur!
Felhőt verdes az én öröömöm,
Dallal ez angyalt nyerni áramul,
Ezt köszönöm.“

„Lenke! szerelmem! kinek e perczben
Remegő jobbját elfogadád,
Im bemutatja az ifju magában
Otto királyt!“

„Lenke leányom! menj a szobádba,
Zárba vitézim! a várkaput.
Nem lesz ma nász itt, ki a királyt itt?
E hős — hazud.“

„Bajnok! azokkal a durva szavakkal,
Vejeidet sérted-e, vagy a királyt?“
„Otto levente! király ha vagy te,
Hol koronád?“

Nézd ama szekrényt, ott leled egyként
Adatimat, meg a szent koronát.
„E korona másé: Károly királyé,
S te rabolád.“

Lányomat örömet adtam néked,
Névtelen ifju kinyerte szavam,
De a bitornak, a trónra törőnek,
Őt nem adom.

„Az igaz székely, háza javáért
El nem árulja a hont s a királyt,
Fogoly vagy Ottó! s én haza küldöm
A koronát.“

Dózsa.

EGY ANYA.

Eredeti beszély.

„Észter“ „Tudós leánya“ sat. szerzőjétől.

VII.

(Folytatás.)

Volt eszem, hogy ne lássa, — felelt a komorna. Van ő nagyságának elég baja, — semmit se gondolt egészségével! Aztán mikor a prókátor úrtól levelet kap, mindig megharagszik, s más napra beteg rá.

Evel Klári ádatott egy levelet, mely korán se volt oly csinos és finom papirosra írva, mint a jelenkori levelek, de melynek pecsétje veres és fekete volt.

A grófné minden további észrevétel nélkül, de szembetűnő nyugtalansággal átvette a levelet, s a komorna csendesén állt meg a grófné előtt.

Jötték-e más levelek is? kérdé a nő.

Kettő a grófnak, válaszolt Klári: bevittém írószobájába.

Jól van Klári.

A komorna kiment, s alig tette be az ajtót, a grófnő hirtelen felszakasztotta a levelet s olvasta, a mi következik.

„Nagyságos grófnő, — kegyes patrónám! — Nagyságodnak parancsolatjára a rámbizottakban eljártam és csak azt sajnálom, hogy jobb és vigasztalóbb információkkal nem szolgálhatok. — Ferencz urfi ő nagysága — csakugyan szerelmes! tulajdon jó barátjától, i. báró Ladányi ő nagyságától tudom a dolgot — cum omnibus corollariis. — Nehány esztendő óta lakik itt az a báróné, névszerint Weidenhof asszonyság, a hogy azt már multkor referrádamban bátorkodtam nagyságodnak megírni, s annak leányzója az, a ki a nagyságos urfi valóban megbabonázta.

Nem tagadhatom, hogy a báró kisasszony, Melania keresztnevével, másokat, idősebb embereket is meg tudott volna babonázni, sőt ha szavoknak hinni lehet — csakugyan meg is babonázott feles számmal; mert nemcsak szépséges és módos, hanem úgy jár a szeme, mint a harisnak; az öreg báróné pedig — asszony-anya — nemhogy turbálni akarná ilyenféle dolgait, hanem még provokálja.

Nehéz volt biz az nagyságos asszonynom, de mégis végire jártam, hogy a fentisített asszonyságnak s kisasszonynak bárói titulusa nemcsak igen sovány vitulussal jár, hanem valami productionale forumon — meg is lehetne cum certa perspicacia támadni.

Beszélgettem az urfi ő nagyságával is erről a dologról, hanem cum grano salis, és csak oldalast közelítvén meg azt. — De úgy látszik, hogy egészen fascinálva van ő nagysága, s majd kivájtja a szememet. Bizony — akármit mondjak

rendelkezése alatti kevés tőkéjét egy jó rendezett jöszágra fektetve... szépen fel lehetne szaporítani.

A pénz nemlétében is lehetne segíteni, csak akarat kellene. Például, ha a gazdasági egyesület nagyobb birtokosainak közremunkálásával alakítana egy „gazdatiszti nyugdíj-intézetet”, melynek kivételében semmi nehézség!... A mi derék Kulisszeknek felhasználna t. i., minden nagyobb birtokosnak azt kellene kimondani, hogy csak oly egyént tart, vagy fogad fel gazdasági szolgálatba, ki fizetéséből éventeként 10 pftot fizetett minden kam nélkül a „nyugdíj-intézetnek”. Ez öszve 10 évig tőkésítették 6% kamattal, 10 évig abból senki se húzna semmit. Ebből csak hamar jelentékeny összeg lenne, mely a gazdasági egyesület kezén 6-os kamatra is 10 év alatt szépen felszaporodnék. A 6-os kamaton fölül tiszta jövedelemből — az árendált birtokban — az egyesület magának is tőkét csinálhatna!!!

Nem tudom, te miként gondolsz, de én azt hiszem, hogy évenként az erdélyi gazdakartól 20,000 ft. tőke b-jőne; ezen tőkéből a gazdasági egyesület állíthatna „egy olajgyárat”, hogy saját kárukra ne nyerjenek természetelt repczéken egyesek 20. 30. percentet, hanem inkább a nyugdíj-intézet 6%-ot a gazdasági egyesület 14%-ot.

Többet nem írok! csak alap-eszméket a kartam megpendíteni, a részletek önként jönnek. „Ez a levél kivonatol tartalma, mely, úgy hiszem, a szerkesztőség által is kellőleg méltányolva, megérdemli a közvételét, ha csak eszmémbresztés végett is.”)

Girokuti.

*) Ezen ügyben saját nézeinket közelebbről kifejtjük. Szerk.

BELFÖLDI LEVELEZÉS.

Ragusa, febr. 3. 1858. — Herczegovinából biztos tudósítások. — Sali pasa egy vadász-batallionnal m. h. 30-án Mostárból Trébignébe indult, s ma kétség kívül oda érkezendik. — Taja-pasa két baous-gyalogsággal Trébignébe indult, s ma Sali pasával egyesülend. Ezen kívül van 1000 főből álló irreguláris török csapat, hasonlólag Trébignébe utban. Sali pasa utatitása a rájáék hódolátat békés uton megnyerni, bölcsen megkísérteni. A feketehegyek ezéltől néhány napokkal haza mentek, valamint a Trébigné körül állott rájáék is. A Trébigné szomszédságában lakó rájáék reménytel telve, s jobb vagyonukat osztrák földre költöztetik.

Farkas Sándor.

én, vagy mondjanak mások, — ő nagysága se nem hall, se nem lát.

Igy állván a dolgok, én csak két remédiomot látok: az első és leghathatósabb mindenestre az volna, ha nagyságod fel méltóztatnék ide Bécsbe jöni. Mert a nagyságos gróf — ambátor hűségese férj legyen, enged a szépségnek és bizony, sit venia verbo — még maga is nincsen kívül a megbabonáztathatósan.

Alázatosan engedelmest instálók nagyságodtól, hogy ilyen clare megírom a dolgot.

Más volna persze az, ha a nagyságos urít valami praetextus alatt haza lehetne csálni.

Annyi bizonyos, — hogy mindéig együtt séltágnak, s magamnak is volt szerencsem ő nagyságokkal találkoznai.

A mi engemet illet, minekutána az erdélyi cancellarius ő excellentiájának processusait is én folytatom, dolgaim jóra látszanak fordulni.

Örvendenék, ha egy más alkalmatossággal nagyságodnak kedvezőbb relatiót adhatnék, addig is sarkában leszek a nagyságos urinak, a nélkül, hogy ez szemet szurna.

A ki többire alázatos kécsókölösöm mellett — mely tisztelettel maradtam — nagyságos grófnő asszonyom Nagyságodnak

alázatos szegény szolgálja,

Döbrey Jónás,

fori utriusque advocatus.

Miután a grófnő a levelet kétszer egymásután — a legnagyobb figyelemmel átolvasta, asztalának félig nyílt fiókjába vette — és so-hajtott.

Ezt gondoltam! morogta magában. Már mikor Weidenhofnét nekem először megmutatták Bécsben a nélkül, hogy valaha szóltam volna vele, nekem nem tetszett az egész asszony. — Világos, hogy Ferit bekerítették — s ha nem vigyázok, valami gyalázatos historia kerül ki a dologból.

Dézs, január 31-én 1858. — (A tagosítás ügye Dézsén.) — A K. Közlöny ez évi első vezércikkében említett: hogy Dézs is előleges készületeket tesz a commassatorra; azon nem érdemelt megkülönböztetés, hogy tekintetben egyedül Dézs emeltetett ki az erdélyi városok közül, némelyek megkülönböztet, sőt az üdvös intézmény ellenei még pirulni is kénytelenek valának; pedig a szerkesztő urnak ígeza volt: én tudósítam ugyanis a felől, hogy a múlt év elején egy népes birtokossági gyűlés a tagosítást elvileg elfogadta, s annak miként leendő keresztülvitelére tervet dolgozni ki egy bizottmányra bízta: ezen bizottmány munkálatát bé is adta, de a birtokosság a tervet, némely ágazataiban jónak nem találván azt, visszavetette, másként leendő átdolgozás okáért azóta azonban a kinevezett bizottmány össze nem hivatott, s határuk használatában maradt a status quo, azaz a legnagyobb rendtelenség. — A múlt csütörtökön a polgármester összehívta a birtokosságot, s előadta a mostani bizonytalan állapot tarthatatlanságát, midőn egyfelől a tagosítás bekövetkezésének elkerülhetetlensége, s a magas kormányak tekintetben kijelentett akarata, másfelől az ugar és tarló-legek felfogása, s a földek szabad használatának kimondása, oly bizonytalan állásba hozták mezei gazdáinkat, hogy a közeledő mezei munka idején nem képesek gazdaságukat kellőleg rendezni: azért felszólítja a birtokosságot a tárgybán intézkedni; a birtokosság átlátván az előterjesztés valóságát, újabbán kimondotta, hogy egy czélszerű tagosítás életbe léptetése most idegenkedik, úgy azonban, hogy a tagosítás bévégezéséig az 1848 előtti status quo határuk használatában fentartassák, s a terv kidolgozására T. F. birtokos társunk elnöke alatt egy 10 tagból álló bizottmányt nevezett, mely a tervet további kidolgozza, s a birtokosság elibe terjeszse; és a határozat, megerősítés végett, a mglos cs. kir. kerületi hivatal elibe terjesztett. Ezen birtokossági gyűlés igen zajos, és a mennyire mulattató, annyira bosszantó volt sok tekintetben, s leginkább feltűnt az, hogy amár a beszélők nagyobb része a tagosításnak csak rossz oldalát magyarázta, mégis annak mulhatlan életbe léptetésébe beléegyezését adta, a körlmények kényszerítő hatalma hoztatva fel egyedüli mólvumot, annyi sok alapos ok helyett, mivel a tagosítást akadatulni lehet és kell.

A tagosítás ostromlói, s köztük jelesen egy, oly védveket hozott fel (mind a mellett, hogy az új törvények adják kenyerét), mintha egy egész századdal állana korunk meggett, s úgy látszik, mitsem is tud a mezőgazdaszat haladásáról, s a tagosítás ellen felállított elmélet kérdéseknél kívül azon meggyőződésére mutat, hogy Belgium, Hollandia, Saxonia sat. mint szerencsétlen tagosított tartományok, s csak Erdélyben folyhat igazi gazdaság. Ezen urnak pathosszal elmondott szavai oly indignatiót kellettek, hogy a szóló rendre utasított*), s álokoskodása megzafolásra se

*) Gratulálunk Dézs városa érettségének. Szerk.

méltattatott, pedig minden állítását az európai mezőgazdaszat statistikájából a legbiztosabb adatokkal meg lehetett czafolni. A többség által, a nyilatkozó ellenvélemények kisebbsége folytán, a tagosítás szükségessége kimondatott; most már csak az lenne orró hajtatunk, hogy a cs. kir. kerületi hivatal s a magas kormány, honnan nyertük az üdvös impulst a tagosítás létrehozására, a kinevezett bizottmánynak egy határidőt tűzne ki a terv benyújtására; ellen esetben attól lehet tartani, hogy, mint a múlt évben, a bizottmány és birtokosság nézeteiket nem egyeztetethetvén, a dolog megint függőben marad, mind a mellett is, hogy a birtokosság birtokaránylagos két-harmad része még a múlt évben a tagosítás iránti hajtatást saját névaláirással kifejezte, s azt elvileg elfogadta. Ezen stadiumban áll nálunk a tagosítás ügye; mit hoz a jövő, annak idejében megírni el nem mulatom. r. l.

Karatnán, január 15 kén 1858. — Tisztelet szerkesztő ur! Közelebről egy oly szívmelő jelenetben vevék részt, melyet a t. cz. olvasó közönséggel is közölni, kedves köteletségemnek tartok. Folyó január hó 10-kén a k. vásárhelyi járáshoz tartozó Karatna községe előjárója a falusi közönséget az új erdőségi rendszer kihirdetése végett összehívta, mincülána a kihirdetendő kihirdetett, és a gyűlés szétoszlándónak jelentett, főisküdt K. I. a távozni szándékozók maradásra felszólítván, egy oly ügynek pártolására és megtartására szólította fel a gyűlés minden tagjait, mely szellemi, s melyet az Isten törvényéből kiindulva, minden becsületes ember önértékeléssel vállalt el, s megtartására önmagában szab korlátot neki, t. i. a Székely Naptár érdemes kiadója, Szász Károly ur, naptárába ezen cím alatt: Egy jó szó a székely nemzethez, egy fontos erkölcsi hibáról értekezik, mely az Isten, szentek sat. kértomlásában, esküvés és erkölcselen beszédek gyakorlásában jelentkezik, s mely átkos bün szép földünknek dicsőségével koszoruzott bérceit ne szennyezze, s a székely név ezer éves becsületét ne kisebbítse, azt tanácsolja nekünk, hogy állítsunk társaságot ezen cím alatt: Károki módást, esküvés és erkölcselen beszédet nem tőrő emberek társaságát, s a ki ezen társaságba beáll, fogadjon fel mindenek szeme láttára, halható szókkal, még pedig igaz magyar fogadással, mely osztán soha se tántorog, hogy ő nem káromkodik, nem esküszik, erkölcselenül nem beszél. Ezeknek előre lett bocsátása után, az említett esküdt így szóla: Tisztelet falusi-társaim! barátim! én nem bírok elég képességgel arra, hogy a rólunk forrón emlékező és sorunkat szíven hordó tiszteletes Szász Károly urnak a székely nemzethez intézett jó szavát eléggé tolmácsolhassam, s azért azt ezen naptárból szóról-szóra felolvastatom.

Az olvasásnak figyelemmel lett meghallgatása után tizenégy eszládó ír alá, igaz, hogy többnyire az intelligenciából, de ez semmi, mert a nap is felülről szórja alá a világosságot. Én szívemből kívánom, hogy a szent Ur Isten tartsa

fenn ezen erkölcsi társaságot, s terjeszse ki azt a helység minden lakóra. Karatnán

Székely-Udvarhely. (Vége as evangel. reform. tanodára tett adakozásnak.) Boros Elek 10 pft. Boros József 30 pft. Bolcskői József ur 50 pft. Bolcskői Zsófia. Kovács Antalné asszony 40 pft. Bőjte Károly 30 pft. Böszörményi Károly 5 pft. Buci József 20 pft. Buci Lajos 10 pft. Buci Sámuel 6 pft. Csávasi Mihály 40 pft. Cseh Sándor 10 pft. Cseh Zsigmond 10 pft. Csép András 30 pft. Csép József 50 pft. Csép István 40 pft. Csizmadia czéh 300 pft. Csizmadia-társaság 40 pft. Csizsár József 20 pft. Csoma Sándor 20 pft. Dabóci György 10 pft. Dajka József 20 pft. Darvai Dániel 20 pft. Derzsi Lőrincz ur, és nője 100 pft. Dobai Károly ur 60 pft. Dónáth Teréz, Csizsár Istváné asszony 40 pft. Drauth Ferencz 40 pft. Farczadi Lajos 40 pft. Dr. Fekete József 20 pft. Fekete József 20 pft. Felméri Ferencz 30 pft. Felméri József 40 pft. Felméri Imre 40 pft. Ferenczi János 20 pft. Ferenczi Pál 20 pft. Fogarasi János 20 pft. Fodor Károly 100 pft. Fülei György 40 pft. Fülei Dániel 5 pft. Fülei Sámuel 60 pft. Gál Eliza, Solyomosi Károlyné asszony 100 pft. Gál Ferencz ur 100 pft. Giresis János 20 pft. Gyöngyösi István 20 pft. Gyöngyösi János 40 pft. Gyurkó Sámuel 20 pft. Gróf Toldi Kata, P. Horváth Dánielné ur asszony 40 pft. Huszár József ur 100 pft. Ince András 10 pft. Kakasi Dániel 20 pft. Kállai József 20 pft. Kállai Sámuel 20 pft. Kapeza Lajosné 10 pft. Kassai Dániel, id. 20 pft. Kassai Domokos 30 pft. Kassai István, id. 20 pft. Kassai István, ifj. 30 pft. Kassai József 20 pft. Kassai Károly 5 pft. Kassai Lajos 20 pft. Kassai Márton, 40 pft. Kassai Mózes 40 pft. Kassai Sándor 10 pft. Katona István 20 pft. Gyógyszerész Kanun András ur 40 pft. Kereskedő-társulat 1000 pft. Késmárki András 5 pft. Keszler Sándor 20 pft. Keszler Sámuel 20 pft. tanár Kiss Ferencz 50 pft. Kiss István ur 100 pft. Kocsis Zsigmond 20 pft. Komáromi Ferencz 4 pft. Körmendi József 100 pft. Koronkai József 40 pft. Koronkai Ferencz ur 20 pft. tanár Korondi Mózes ur 100 pft. iskolai pénztárnok Kovács Domokos ur 100 pft. Kovács Mózes ur 40 pft. Kovács József 40 pft. Kovács János 40 pft. Kovács Sándor ur 50 pft. mérnök Lányi Károly ur 50 pft. tanár Magyarosi József ur 160 pft. Makkó János 20 pft. Mihály Pál ur 60 pft. Miskolczy Mihály 60 pft. Olajos János 20 pft. Olajos Zsigmond 20 pft. Olajos József id. 20 pft. özvegy Orbán Jánosné 20 pft. Pap Mózes 30 pft. Pap János festő 40 pft. tanár Pataky Pál ur 50 pft. Pál Antal ur 40 pft. Rápolti Ferencz 20 pft. Sándor István 20 pft. Sebesi József 20 pft. Sebesi Sámuel 20 pft. Sepsi Sándor 40 pft. Somogyi István ur 150 pft. polgármester Solyomosi Károly ur 50 pft. Solyomosi Pál, id. 20 pft. Solyomosi Áron 20 pft. adóinspector Solyomosi Pál ur 30 pft. mérnök Simon József ur 50 pft. Suvada András 40 pft. Szabó Dániel 20 pft. Szabó Ferencz 100 pft. Szabó János 5 pft. Szabó Lajos 20 pft. Szabó Mihály 20 pft. zabó Sándor 8 pft. Szakács József 5 pft. Szakács Imre 40 pft. Szakács Dániel, középső 20 pft. Szakács Dániel, ifj. 20 pft. Szakács Károly 20 pft. orvos Szakács István ur 16 fr. 40 pkr. Szalai Dániel 20 pft. Szalai János 20 pft. Szalai Józse 10 pft. Szalai Sámuel 10 pft. Szász Mihály 20 pft. Szentes Gábor 40 pft. Szentes Józsefné 20 pft. Szilágyi István 40 pft. Szőke József 10 pft. Szűcs István 20 pft. özvegy Técsi

UJ SERTÉS-ELEDEL.

Egy német lap „Die Fundgrube,” 1857-dik évi 47-dik számában egész komolysággal közli, miszerint Württembergben a sertésenyésztők egy új sertés-eledelt fedeztek fel, mi nem egyeb más, mint tiszta föld, agyag vagy össetört pala-kő. Ezen fölfedezés dicsőségét kár volt odarendelni a württembergieknek. Hisz nekünk több alkalmunk lett volna látni, hogy a disznó a földben túr; de mi együgyü magyarok, azt hittük, hogy gyökeret vagy más a földben rejlő eledelt keres. De ez nem úgy van; a württembergieknek tökéletes igazuk van. Hogy is lehetett azt egy okos disznóról feltenni, miszerint ő egy haszontalan gyöker vagy bogáért fogja philosophusi orrát sárba útni. Ők turják a földet, az igaz: ergo földet esznek. És ha józanon felgondoljuk, honnan is jön és honnan is készül az a törökbúza, árpa, disznó-dinnye sat.? nemde földből? Mi csoda, ha ily falánk állat, mint a disznó, ezek elkészülését nem győzővén várni, neki csak a nyers anyagának, miből készül, a földnek, megessi vele a benne lévő törökbúzat, árpát, zabot, répát, disznó-dinnye-anyagokat, mint az ember is szokta néha, nem várván, hogy puliszka legyen belőle, tejesen eszi meg, és meghízik tőle. Eljenek a württembergiek! Mi pedig kövessük példájukat és tartuk disznóinkat ezentúl földdel, agyaggal, hanem addig míg tökéletesen megszokják ezen új eledelt, keverjük egy jó mennyiségű törökbúzat is a föld közé, és én meg vagyok győződve, hogy meg fogják enni tisztán a — törökbúzat!

Borsai.

Istvánó asszony 140 pft. Técsi József 15 pft. Téglási Ádám ur 40 pft. Tordai János 20 pft. Tordai József 20 pft. Tóth István 20 pft. Tóth Miklós 10 pft. Tőke Imre 10 pft. Török Gáspár ur 40 pft. ref. pap Zajzon Ferencz ur 40 pft. Vas György 10 pft. Vas Károly 20 pft. Veigel Antal 50 pft. Veres András 10 pft. Veres Ferencz ur 200 pft. Verestói György 5 pft. Verestói József 10 pft. Veszprémi Sámuel 40 pft.

Közlő Kis Ferencz, r. tanár, és iskolai közigazgató.

KOLOZSVÁRI NAPLÓ.

— Uzsóni F. Antal, volt kormányzékai irnok és országos ismert jeles vívmester e hó 12-kén, gégesorvadás miatti húzamos betegeskedés után jobb létre szenderült. Földi része e hó 13-dikán délután tételt örök nyugalomra. Béke poraira!

— E hó 10-kén az itteni szinigazgató Láng B. ur elutazott Pestre, nem bíznán csak eddig folytatott levelezésére azon kérdést, hogy Ira Aldridge színművészetét fővárosi közönségünknek bemutatassa. Reméljük, hogy Láng ur személyes találkozása folytán, az európai híri néger fel fog lépni színpadunkon.

* Mult csütörtöki álarcsos bálunk egyike volt a legnépesebbeknek. A terem annyira megtelt, hogy alig lehetett mozogni, s a crinoline-ok (minden gúny nélkül említve!) ugyancsak préselődtek, mi pedig ugyancsak pácban voltunk, már t. i. hogy dacára a szelényűknek roppant hűség volt, s még chez az álcsánók ez este ugyancsak beszédesek és elmések is valának, nem mind, hanem a legtöbben, s ez így van jól. Igen csinos öltözeteket lehetett látni, s az álarcs nélkül megjelent hölgyek koszorújában, nem egy szép róza és ibolya vonta magára a figyelmet.

* Hibás közlemény után hibásan közöltük volt a multkor, hogy Haulik Gy. zágrábi bihornok és a pesti (?) nemzeti múzeum, a mathematica (?) és történelmi társaság alapítójeit négyezer forinttal gyarapította. A különbség csak az, hogy ő eminté a zágrábi múzeum, a Matieza és történelmi-társulat javára tette nagylelkű adományát földim. kötelevényekben. E helyreigazítás után jelszavunk: fide, sed cui, vide!

* Mint a „B. P. Hirlap”-ban olvassuk, az 1858 évre 103,415 főnyi ujonez-jutalék szabatott ki.

— (Éljen Bartakovics Béla egri érsek ő exclja.) A ki nemcsak erdélyi muzeumunkról emlékeztet meg fényes áldozatával (5000 forinttal), hanem a mi kedves székelyeink Csiksomlyón felállítandó tanodája részére is ötezer forintot adományozott a Tan. L. szerint. Éljen a miveltetés valódi gyamola.

— A Tanodai lapok egy igen szép rendelet kiadásáról értesítenek, melyben a tanítók a közmunkák alól éppen úgy mentesekké tételnek, mint a cs. kir. tisztviselők. Ez megtapcsolandó intézkedés.

* Sárossy Gyula az irodalmunkban eddig megjelent jobb balladákat összegyűjtve „Magyar balladátár” cím alatt szándékozik kiadni.

— A cs. kir. kereskedelmintisztium magas főhatalmazzs a s moldva kormány beleegyezése folytán m. hó 27-én Brassó és Galatz illettől Braila közt a Soosmezőn keresztlágyó úttonaleg egy hetenként egyszeri kerekpostáját lépett életbe, mely Brassóból vasárnaponként déli 1 órakor indul és hétfőn reggel Galaczra, s ugyanaz nap délután Brailába érkezik; e helyről pedig szerdán indul és pénteken reggel érkezik vissza Brassóba. Az e vonalon fennálló hetenként kétszeri levélpostaközeledés az eddigi mód szerint hagyatik meg, s az újabb szekérpostáját egyszeresimind harmadik levélpostai összeköttetéssel szolgálnd Berezsk, Soosmező, Tekucs, Galacz és Brailával. Ugyanez időponttól kezdve Brassótól Kézdivásárhelyig egy hetenként kétszer közeledő szekérpostáját lépett életbe.

* A cs. k. postaigazgatóság közlése szerint, az ausztriai birodalomban, 1858 folytán megjelenő lapok és időszaki folyóiratok sorozatát. Ezek közül politikai és belyegadóköteles lap: német 58, szláv 10, olasz 19, magyar 8, román, görög 1, összesen 97 politikai lap. Nem-politikai lap megjelenik németül 125, szláv nyelveken 21, olasz 89, magyar 20, francia 1, orosz 1, összesen 257 nem-politikai lap.

* A bécsi lelencházba mult 1857-dik évben 15400 házasságon kívül született gyermek, 1300-al több mint azelőtti évben, vételtel.

— A velencei törvényszékét egy különös esemény foglalatosságotja. Ez előtt harminckét évvel egy Veronában lakó grófi család fi-gyermekét egy közel faluba adá dajkához. Az anyának csakhamar kedve jó gyereket meglátogatni; de mikor oda ér, a fiu elejét következtében nem volt megmutatható, hanem a megremült dajka saját egykorú fiát hozta elő. Az anya annyira megörvendezett jó kínzésének, hogy magával vitte. Telt az idő, a fiu mint gróf nevelkedett fel, hivatalnok lett s jó házasságot

tón. Közlebből a dajka halálához közelgett, s a titkot nem bírta sirjába vinni. A zavar, mit ez esemény előidézt, képzelhetetlen, annyivalinkább, hogy a törvényes gróf, mint paraszt nevedett fel.

* Egy római nemes, signor Bossi, dec. 7-kén egy lovas-rókadadásat alkalmával, oly veszélyesen bukott le lováról, hogy az esés következtében meghalt. Pápa ő szentsége rögtön hívatta a római rókokopók falkamesterét, Odescalchi herceget és értesítette, hogy a lovas róka-vadászatok újabb intézkedésig megszüntetendők.

* Rómából írják, hogy Orsini herceg, mint senator, rendeletet bocsátott ki, miszerint nyolcz nap alatt minden buldog eltávolítandó a városból, különben a hóhér fogja e kutyákat agyonütögetni. S e mellett a gazda 50 scudi büntetést fizet. E szigorú eljárásra azon körülmény szolgálhatott okot, hogy Savelli cardinal ő emintéjét, a finacez-consulta elnökét, közlebből egy ilyen kutya megtámadta és meg is harapta volna, ha segítségére nem sietnek. Mind e mellett elszakította cardinál vörös köpenyét. Valószínű — jegyzi meg a K. Z. hogy a buldogot üsították ő emintéjére.

* A „La Presse” című párisi lap, kiállván a két havi contumaciát, melyre büntetelt volt, február 4-dikén új erővel ismét megindult, megis kapott, nemcsak egy hóra, hanem már most egy hétre is nyit előzetést, mivel pedig az utcákon árulni megtiltatt, közli névsorát azon párisi könyvárusoknak, a kiknél a lap egyes számai is kaphatók. Mennyi könyvárus! A tárcza mind hat hasábjá tele van azon szépirodalmi művek címjével, melyeket a „feuilleton de la Presse” közölni fog, szám szerint 19 nagyobb munkát, a legünnepelebb szerzőktől, ugymint: Lamartine, George Sand, About, Odón, Karr, Dumas Sándor és fia, Murger Henrik, Méry, Flaubert Gusztáv, Achard, Amadé, Conscience Henrik, Champfleury, Fromentin, Ulbach, Maurice, Féval, Aubryet Xavér, Bocage és Legurat.

* Babinet, a francia akademia tagja, írja a „Revue des deux Mondes”-ban, hogy a két napfogtakozás közül, a melyek 1858-ban Franciaországban észrevehetők lesznek, a márczius tizenötödikén bekövetkezendő a légnévezetésebb egyike lesz azok közt, a melyek a XIX-dik században előfordulnak. Aztán az V. Károly császár üstökösét, melyet a mult évben hiába vártak, igen valószínűleg 1858-ik év folytán meg fog jelenni.

— Párisban oly malomra kaptak szabadsámat, a M. Néplap szerint, melyben a töröküzasemek közepéből a gyantás olajos részt elkülönítik, s a tisztított liszt-részt szitákra örlik, mely által a töröküzasizist eltartható, mint a búzaliszt, s a mellett kezelhetetvé is válik. Magyarországon pedig egy papir-gyárt akarnak létesíteni, hol a töröküzas-levelekből gyártanak papirt, csak hogy a gyár felállítása nagyobb összeget igényel, hogysen ily még be nem bizonyított vállalkozásra kiltás lehessen.

* A francia császár Humboldt Kosmosának francia nyelvre fordítottját, Galuski Károlyt, kinevezte a becsületrend lovagján.

* A francziák a párbajnak egy új nemét találták fel. Az egy vagy más kérdés felett összevesztett felek, nem fegyverrel, hanem jötekonysággal döntik el az ügyet. A küzdők közül a ki nagyobb összeget bír aláírni és kifizetni valamely célra, az marad győztes. Ily modoru párbaj már több megtörtént.

— Angol gazdasági géptár. A Magyarországon is osztatlan tetszést nyert gőzerőmies cséplőgépek, szállítható örlő malmok és körfűrészek készítői Clayton Shuttleworth et Comp. Pesten gazdasági géptárt állítanak, melyben saját készítményeiken kívül minden jobb gazdasági gépek, általában a legelőkelőbb angol gépgyárakok által készítve találhatók, illetőleg megrendelhetők. Ezen gazdasági géptár megnyitattik folyó évi februárban, a vasuti indóházak átellenes czukorgyári egyik épületben. Kap-hatók a megrendelhetők: cséplőgépek, gőz- és lőörre, örlő-malmok gőz-, lő- és embererőre, körfűrészek, hajtóművek (Göppel) 1—4 lőörre, zúz- és daráló gépek minden nagyságban, sorvetők kézi- és lőörre, sorkapák, szecskavágók, Howard-féle ekék, boronák, szóró- és szelető-rosták, Crosskill-féle henger (rögzűző), arató- és kaszálógépek, olajpogácsatorók, trágyahányó vasvillák, kukoriczamorzsoló stb. Az árak kivétel nélkül a lehető legjuttányosabbra szabvány. A gőzerőmies cséplő-gépek 330—350 pftal olcsóbbak semmint eddig. Az ezen géptár felletti közvelel felügyelet Erkövi Adolfnál lévén, ez ügyben a szükséges felvilágosításokat megadja, s megrendeléseket elfogadja, s ha szükséges, utasítással, betanítással stb. a vevőket el-látja. Lakása Pest, sétat-utca 6. sz. a. (Gazd. Lap.)

KÜLFÖLD.

Franciaország. — A törvényhozó-gyűlés bizottmánya febr. 4-kén tárgyalta legelőször a közbiztonsági rendszabályok iránti javaslatot. A kormány-nak éppen nem lehet inye szerint azon heves ellentállás, a melybe a szalidított

törvényjavaslat a törvényhozó-gyűlés kebelében is ütközik. Annak tagjai elvben mind helyeslik azt, azonban e helyeslés nem terjed ki a javaslat minden czikkcskéjére. Állítólag számos módosítvány lön benyújtva élénken védelmezve, melyek közül kiválóan említendő az, mely e rendszabályok tartamát csupán 10 vagy 5 évre kívánja meghatározni, az egész javaslatnak csak kivételi jellemet akarván kölcsönözni. Legnagyobb zúgást okozott a törvényjavaslat 6-dik és 7-dik czikkelye. Az elsőnek azt vetik ellene, hogy az apróságokig megy, és hogy valaki, a ki egy vétségért talán csak egy franka és 8 napi fogságra lön büntetve, ennek folytán a rendőrség által mégis beljebbvezhető vagy kiűzhető lenne. A 7-dik czikk ellen felhoz-tak azon elvet, hogy a törvény visszaható erővel nem bírhat; ezenkívül azt kérdezték, melyik lenne azon bírói vagy köz-igazgatói hatóság, a mely kimondaná, hogy ez vagy ama polgár ellen elegendő nyoma-téku tények forognak fenn a végre, hogy annak beljebbvezését vagy kitűztetését indokolják, valamint tudni akarták azt is: melyek ezen „nyomatékos tények.”

Szóval, a mennyire a közönséghez kiszí-várgott, a törvényjavaslatot a jámbor kö-vetkek elég merészek voltak ostromolni, abban csakugyan egyesek voltak, hogy azt „társadalmi szükségnek” ismerték el. A teljes gyűlésben Morny gróf fog jelentést tenni a bizottmány nevében. Ől hírlelték a belügyminiszter Billault utó-dának is; Billault visszalépett, de, ugy látszik, az angol szövetség iránti tekin-tetből, a megürült tárczát nem Angolország oly nyilvános ellenségének adák mint Morny gróf, hanem Espinasse tñoknak, mely kinevezés a lankadásnak indult kedé-lyeket némileg ujra fel fogja villanyozni.

— A merénylet körüli elővizs-gálat be van fejezve; a négy befogott egyénre vonatkozó rész a tárgyalás alkalmával nyilvánosságra fog jutni; hanem azonkívül a vizsgálat kiderítette volna, mi-szerint a sz. atya, a nápolyi, sőt még a szárd király élete is veszélyben forgott. Az összeesküvés főnökei mindent el akarnak távolítani, a mi a köztársasági elv valósi-tásának útját állja; előttük minden monár-cha — az absolutista úgy miként az alkot-mányos — egyaránt utalatos. Nápolyban számos befogatások történtek, itt-ott há-romszínű kokárdák s forradalmi proclama-tiók tetemes számmal találtak.

Anglia. — London, febr. 5. Az alsóház a tegnapi ülésében Palmerston lord jelenté, miképp hétfőn királyi fölrato-indítványozand a sereg, s a tengeré-szet számára, az Indiában tett szolgálato-kért, s miképp ugyanekkor engedélyt ké-rend egy oly bill előterjesztésére, melynél fogva a gyilkosságra célzó összeesküvések iránti törvény módosíttatnék. Roebuck 18-án az irlandi lord-helytartói ál-lomás eltörlését indítványozandja. Bail-lie 16-dikán az indiai lázadás okaira hi-vandja fel a ház figyelmét. Smith jelen-té, hogy legközelebb indítványt terjesztend elő, a keletindiai társulatnak kölcsönfölvé-telrei fölhatalmazzása iránt. Lacy Evans indítványára külön bizottmány nevezetelt ki annak vizsgálata végett, hogy a láza-dás alatt minő intézkedések tételtek, erős-bítéseknek Indiába küldése iránt.

Az alsóház mai ülésében Roebuck kérde, ha vajjon váltaltott-e levelezés a fran-czia és angol kormányok között, az ide-genekre vonatkozó bill tárgyában, élénken kárhoztatá a hadseregnek a merényletre vonatkozó, s a „Moniteur” által közvettét fölratait, szintén kárhoztatá Morny-t, s Persignyt, mint a kik ez érzületek visz-hangjaivá tevők magokat, mit ő Anglia irá-nyában komoly sértésnek tekint. Palmer-ston lord azt válaszolá, miképp a kor-mány a londoni francia követ útján, a francia külügyminisztértől egy sürgönyt ka-polt, mely azt kéri, hogy a kormány te-gye meg a szükséges intézkedéseket a jan. 14-hez hasonló büntények előkészí-tésének meggátlása végett, azonban a sürgöny semmi eszközt se jelöl ki azon czél elérésére. A hétfői tárgyalás alkalmával

ezen sürgöny elő fog terjesztetni. — Erre a miniszter Persignyt védelmezé, ki — sze-rinte — sohase mondá azt, hogy Anglia eltűri, vagy oltalmazza az orgyilkosokat. Bárminő módosítások fognak is tétetni az idegenekre vonatkozó törvényben, — azok azért fognak történni, mivel igazságosak-nak tekintetnek; de a francia „Moniteur” észrevételei által éppen nem sugalltathat-nak. Hozzátevé, miképp a kormány még eddig semmi választ se adott a francia ka-binet sürgönyére.

A felsőház tegnapi ülésében Derby lord hevesen megtámadá a kormány-nak India, s China irányában követett politiká-ját. Ezután a legutóbbi merényletre, s a menekültek kérdésére térvén át, igen ér-lyesen nyilatkozott a menhely-jognak bár-minő megszorítása, valamint az ellen is, hogy az országban bárkit pusztá gyanura el lehessen itélni, s tudni kívánta, ha vaj-jon a miniszterek elegendőnek tartják-e a létező törvényeket a jövőbeli gyilkossági összeesküvés meggátlása végett, vagy pedig ellenkező esetben, azt vélik, mi-képp a törvényeket aképp lehet módosítni, hogy azok lehető legnagyobb biztonságot nyújtsanak, a külföldi fejedelmek élteinek az orgyilkosság elleni megoltalmazása végett. Grandville lord védelmezé a kormány-nak az indiai, s chinai ügyekben követett eljárását. A Napoleon császár élete elleni merényletre vonatkozólag kijelenté, mi-képp a kormány-nak senkise fájlatbatja in-kább a „Moniteur”-ben megjelent feliratok közvettetését; azonban az angol kormány-hoz méltatlan eljárás lenne, kötelességé-től eltérni, a Franciaországban létezhető kedély-ingerültség miatt. A kormányt sem-mi se indíthatná a menhelyjog feloldozása vagy megszorítása mindaddig, míg az azt élvező egyének az ország törvényei-nek engedelmeskednek; azonban másrészt-ről a kormány kötelességének tartá, a me-rénylet elkövetése percében megvizsgá-lni, ha vajjon az illető törvényben nincsen-e valamely betöltendő hézag; s ezen vizs-gálat következtében, jövő héten a ház elő egy rendszabály fog terjesztetni. — Camp-bell lord kijelenté, miképp semmi kétség se lehet az iránt, hogy egy Angliában lakó idegenek által egy külfejedelem meg-gyilkolása végett koholt összeesküvés oly büntény, melyre a törvények kemény bünté-tést szabnak ki; azonban másrésztől az idegenekkel — mindaddig, míg az ország törvényeit megtartják, — éppen úgy kell bánni, mint az angolokkal; s azokat a men-helyi szent jog megsértése nélkül sohase lehet külföldi kormány-nak kiadni.

— A parlament legkiválóbb tagjai az ülések előtt Palmerston lordnál össze-gyűlvén, a kiviendő rendszabályok felett é-gyezteték nézeiket oly nagy többséggel, hogy a menekültek kérdésében a kabinet megveretésétől alig tarthatni. Ha csak va-lamicskét is kivihetnek a miniszterek, mit Franciaországnak eredményül felmutas-sanak, a két nyugati hatalom közti viszony-lat ismét nyájashbbá fog alakulni. A „Sun” azon hire is, miszerint Cowley lord rögtön Londonba utazott volna, czáfolatot nyer azon tény által, hogy az angol kö-vet a tuleriai legujabb bálon jelen volt. A „Morning Post,” a mely Persigny gróffal barátságos lábon áll, szintén meg-teszen mindent a versenyző felek csillapi-tására; elmondja, hogy már is kilencz gyilkolási merény volt Napoleon császár el-len munkába véve, melyek közül csak három (Pianori, Tibaldi és Orsini) jutott a végre-hajtásig, bár czélt nem érőleg, mialatt a hat meghiusult merény közül legalább négy van, melyeket a brit kormány által nyuj-tott figyelemzetésre előztek meg. Sőt egy esetben egy brit miniszter rokonát küldte gyorspostán intő figyelemzetéssel Fran-cziaországba. Mindez valóban elég szép és méltánylandó, de mégis erősen naivnak látszik a csillapító beszédnek az angol kö-zönségre számított része, hol a jó „Post” egész komolysággal azt akarja elhitetni, miképp a „Moniteur” nem tulajdona a kormány-nak, hanem csak magán-vállalat s csupán hivatalos része van a kor-mánytól kibérelve, a mely tehát csak is e

részeért lehet felelős; a „Moniteur nem hivatalos részében megjelent katonai feliratoztatás bizonyára senki sejtájára inkább, mint maga a császár! (Most utólagosan? vagy akkor is már, midőn ama feliratok megjelentek?) A francia hadsereg szépen megköszönné e bókot, ha nem tudná, mit kelljen róla tartani. Hisz maga a félhivatalos „Globe” jelenti, hogy a Franciaországban lakó angol családok annyira háborgattak a francia katonatisztek zajos demonstrációi által, hogy többen közülük vissza akarnak térni Angliába, mivel Párisban se remélnek bizonnyal maradhatni.

A cambridgei közszéki tanács ülésében azt indítványozták, hogy Napoleon császárhoz üdvözlő iratot intézzenek. Az indítvány megbukott. Ezután a módosítás jött indítványra, hogy a közszéki tanács utalattal tekint a gyilkolási merényre, de azon pillanat, melyben Franciaország oly fenyegető állást foglal el az angol nép ellen, nem alkalmas üdvözlő iratok küldögetésére. 12 szavazat a módosításnak mellette, 12 ellene volt. A magyar szavazása a módosítás felé döntötte a dolgot.

— A „Times” jelenti, miképp Changarniknek megkérését az annak kinyilatkoztatása végett, hogy miután azon rendelet, mely több francia tábornokot száműzött, nincs eltörölve, ennél fogva egyelőre nem szándéka Franciaországba visszatérni.

Olaszország. — A szárd kabinet kebelében közelebb válság fordult elő. Cavour gr. a francia követnek szigorú rendszabályokat sürgető kívánságára az-

zal válaszolt, hogy elbocsátatását ajánlja. A jobb oldal tagjaiból akartak miniszteriumot alakítani, de ezek csak úgy ajánlkoztak, ha Rómával concordatumot kötnek. A király a foltételt nem fogadta el. Cavour hivatalban marad.

UJ POSTA.

Távirida útján már tudjuk, hogy lord Palmerston febr. 8-án az alsóház éjszakai ülésében bejelentette billjét a gyilkolás végeti összeesküvést illető törvény javítására. Ő az illető összeesküvőkre öt évi fogságtól egész holtigig deportáltatásig terjedő büntetést indítványoz, a bűnrészesekre fegyházi büntetést. Locke ily törvény szükségességét tagadja. Többekkel együtt Roebuck is ellenzi a billt. A vita el lön napolva. — A felsőházban Granville jelenti, hogy Walewski grófnak egy későbbi jegyzéke létezik, a melyben Napoleon császárnak a fölötti sajnálkozása van kifejezve, hogy a „Moniteur”-ben közölt feliratoztatást Angolország ellen intézett megtámadásokul magyarázták. — Mindkét ház parlamenti hálat szavazott az indiai hadseregnek, lord Canninget is belezárólag.

A „Times”-nek egy bombay-i tudósítója jelenti, hogy Oude meghódítása mostanról el van halasztva. Lucknot szakadatlanul erősíti a fölkelők s igrkezeket azt bévehetlenné tenni. — A pend-sabli hírek kedvezőtlenek. A síkheben nem lehet bizni, s az afghanok is fenyegetőznek az éjszaki határszélen. A

peshawuri helyőrség erősítése szükségesnek látszik. Hirszerint a vérengző Nana Sahibot elfogták.

— Billault belügyminiszter lemondásának kulcsa ott rejlik, hogy a francia császár, Espinasse tbnok kinevezése által a belügyeket úgy, mint a közbiztonságot katonai lábra akarta állítani. Az új korszak katonasábj eljárásu egyénekét kíván. Az új belügyminiszter már is ily szellemű köriratot intézett a megyefőnökökhez. „Franciaország — úgy mond — rendet akar, a császári intézmények fentartását, az összeesküvések erőlyes elnyomtatását, s akaratja megleend.” Billault szép, bánamódjával enyhíteni tudott sok kellemetlen lépést, a mire állása kényszerítette s azon államférfiak közé tartozott, a kik a szilárdságot és erőlyt nem tartják azonosnak a durvasággal és felfuvalkodással. Más idők, más erkölcsök.

— Lichtenstein hg az osztrák rendkívüli követ, a legkitünőbb fogadtatásban lön részesítve a francia udvarnál. A herceget az orosz követ is fényesen megvendégelte, még pedig együtt Paskevics herceggel, miből a fűnek növést is halló publicisták azt hozzák ki, hogy — Oroszország ismét közeledni kívánna Ausztriához, tapasztalván az ezen utóbbi és Angolország közötti szívélyes viszonyt.

— Bourqueney bécsi állomására visszatért, s ezen felül III. Napoleontól igen barátságos levelet vitt ausztriai császár ö Felségéhez.

— A „Nord” csak alig fékezheti örömet a nyugati hatalmak közti viszályon, mint

farkas, ha csikóba akadt; ezirógtatja, si-mogatja Franciaországot, mint elveszettnek hitt, de utólag megtalált fiút, s oly hangon beszél Angliáról, s minisztereiről, mint-ha egy szép reggel hallanunk kéne: „af-flavit imperator et dissipati sunt.” Elfut-ta a fergeteg, gallérok se maradt! — Albert herceg, a Victoria férje, csakugyan nem ment Párisba, az eziránti hír csak a hasonhangzásu nevek fölcseréltéből származott: Albert, Albrecht, Adalbert. De azért nem kell a békét féltetni, ha otthon maradt is az angol Albert, békét fog hagyni a békének az angol parlament is, s nem fogja togájából a harcot kirázni, de annyit mégis nyíltan, s elhatározottan ki fog kétségén kívül mondani, vajjon a miniszterium Franciaországgal szemközti magatartásában kifejezte-e valóban az összes nemzet akarátját vagy nem.

— A dunahajózási szerződést illetőleg hallszik, hogy annak kihirdetését megelőzőleg kiegyezkedés történt a bécsi és párisi kabinetek közt, s ezzel már voltaképpen a dolognak vége, s a conferentia elé terjesztése csupa szerfartás.

— A török kormány már tanácskozn kezdett azon követ utasításai felett, a ki a portát a párisi conferentian képviselendi, mi arra látszik mutatni, hogy ez a conferentia — még nem oly hamar fog egybe ülni.

Bécsi börze. — Eebruar 9-dikén. Erdélyi urbéri papir 78. Magyar urbéri papir 79³/₄. Nemzeti kölcsön 84¹⁵/₁₆. Arany 7³/₄ (darabja 4 frt 50¹⁰/₁₀ kr) Ezüst 5⁷/₉.

Felelős a szerkesztésért BERDE ÁRON.

Urbérkárptótlási töke-utalványozás.

A kolozsvári cs. k. megyei törvényszék után dec. 12-ről 1857. Lőventhal Károlynak solymosi, nagy-sajói, ardáni jószágá után 3185 ft 37³/₄ kr., — gr. Toldalagi Ferencnek vár-helyi, alsó-sebesi, gross-schogeni, ardáni birtoka után 14124 ft 26³/₄ kr., — Bornemisza József örökösének örmezi, borzavai birtoka után 7587 ft 40³/₄ kr., — Sándor Mária, Gyárfás Lajos-nának alsó-idecsi, ligeti, maros-hodáki, magyar-ról, disznajói, idecsipataki birtoka után 2745 ft 5¹/₄ kr. urb. kárp. töke és járuléka utalványoz-tatik. A követelések beadandók f. é. mart. 27-ig. Targyalási nap maj. 29-ke d. e. 9 órákor.

A kolozsvári cs. k. megyei törvényszék után dec. 5-ről 1857. Sándor Samunak szopori és nagy-nyulási birtoka után 1482 ft 30 kr., — gr.

Rhedei Klára b. Radák Istvánnak mező-szengelyi, mező-szakáli, maros-ludasi, mező-keménytelki, aranyos-lónai birtoka után 17822 ft 57³/₄ kr. urb. kárp. töke és járuléka utalványoz-tatik. A követelések beadandók f. é. mart. 24-ig. Targyalási nap maj. 25-ke d. e. 9 órákor.

A kolozsvári cs. k. megyei törvényszék után dec. 5-ről 1857. B. Bánffy Zsigmondnak kele-czeli, magyar-alkói, egeristyei, nagy-sebesi, keresdi, damosi, zentelki, bokkenyi, bocsi, malomszegi, szekelyai, marótlaki, felső-földi, hód-salvi, tranyisi, rogoszeli, nyárszói, sárvásári, b. hunyadi, czoldi és nyiresi birtoka után 65234 ft 58³/₄ kr. urbéri kárp. töke és járuléka utal-ványoztatik. A követelések beadandók f. é. mart. 18-ig. Targyalási nap f. évi maj. 19-ke d. e. 9 órákor.

A kolozsvári cs. k. megyei törvényszék ut-ján dec. 12-ről 1857. Szentes Károlyörökös

Tatrosi Rózsának maros ludasi, m. bogáthi, bik-alatti, kakovai, k. bányai, k. bányá-havasí, alsó-révai birtoka után 9096 ft 43³/₄ kr. urb. kárp. töke és járuléka utalványoztatik. A követelések beadandók mart. 27-ig Targyalási nap május 31-ke délelőtt 9 órákor.

A kolozsvári cs. kir. megyei törv. szék után dec. 12-ről 1857. Fogarasi Samunak kis-budaki, várhegyi birtoka után 1559 ft 40 kr., — itj. Bethlen István grófnak magyar-borzási birtoka után 5941 ft 52³/₄ kr. urb. kárp. töke és járuléka utalványoztatik. A követelések beadandók mart. 27-ig. Targyalási nap f. é. maj. 31 d. e. 9 órákor.

A kolozsvári cs. k. megyei törvényszék után dec. 19-ről 1757. gr. Teleky Istvánnak sajó-magyarósi, harinai birtoka után 2416 ft 43¹/₄ kr. urb. kárp. töke és járuléka utalványoztatik. A köv. beadandók mart. 27-ig. Targyalási nap máj. 28-ka d. e. 9 órákor.

HIVATALOS HIRDETÉS.

(363) (2—3)
Nro 657. — 1858.

Pályázati hirdetmény.

A kolozsvári tanácsnál megürlt s évi 300 pft fizetéssel egybekapcsolt pénztári irnoki állomásra ezennel pályázat hirdetik.

A jelentkezési határidő f. évi martius 5-én zárólván bé, jelentkezők ez idő alatt adják be mellékeikkel együtt szabályszerű béléggel ellátandó kérelmeiket alábbi polgármesterhez.

Továbbá ki kell mutatni eddigi közszolgálati-akat, magyar és németnyelv, úgy számtanbeli-jártasságaikat, mint szintén erkölcsi és politikai magokviseletét.

Kolozsvár sz. kir. városa tanácsából, februá-rius 5-én, 1858.

MAGAN HIRDETÉSEK.

(365)

HIRDETMEŒY.

(1—2)

Alólirt társulatnak van szerencséje a t. cz. közönségnek jelenteni, miszerint a magas hely-tartóságtól egy „gőz-szappan és gyertya-gyar” felállítatására nyert engedélyt.

Addig is, mig minden ezen iparághoz tartozó cikkek gyártását megkezdené, az idő rövid-sége és előre nem látható akadályok miatt, most jelenleg a gyertyák közül csak egy, még pedig javított fajta fagygy-gyertyát, „KOLOZSVÁRI TAKÁREK-GYERTYA” ne-vezet alatt, melyre a magas pénzügyi ministeriumtól egy kiváltságos szabadalmat nyerni volt sze-rencsés, bocsáthat a közönség eleibe.

Ezenkívül készített legjobb mosó-, szegedi-, kitűnő elain-, és takarékn, mind VALÓDI szóda-szappanokat, továbbá különféle cocos, palma-olaj és finomabb pipere-szappanokat.

Mindamellett, hogy főfeladatát tűzte ki magának minden gyártmányának a lehető legnagyobb tökéletességet adni, azért a közönség érdekét is az árak kiszámításánál különös figyelembe veszi; ennek jelöl telmes költséggel előállított gyertyái árát részletes eladásnál a következőkre hatá-rozta:

1 font minden nagyságu takarékn-gyertya	22 kr. p. p.
1 „ 24-es lámpa-gyertya	23 „ „
1 rud legjobb valódi szóda-szappan	36 „ „

Nagybani eladás rendes árjegyzék szerint történik.

A többi mosó és pipere-szappanok áraik időszakonként, a mint a kereskedésbe hozatnak, fognak a hirdalok által közzéteteni.

Különös figyelembe ajánlani bátorodik egyszer: mind 24-es lámpa-gyertyáit, melyek egy fél gyertya hosszúságuk lévén, a szokott eldarabolás ezek által ki van kerülve.

Kolozsvári főraktárát Csiki József urnál a piaci templom átellenében állította föl, hol szint-egy nagyban, mint részletekben a gyár által kiszabott és meghatározott áron kaphatók az árucikkek.

Cs. k. orsz. és kiválts. szabadalmazott
GÖZ-SZAPPAN és GYERTYA-GYÁRI társulat Kolozsvárt.

(360)

(2—2)

Figyelemre méltó!

Alólirt jelentem a t. cz. közönségnek, és ke-reskedő uraknak, hogy a kolozsvári cs. kir. orsz. és kiválts. szabadalmazott gőz-szappan és gy-ertya-gyár fiok-raktárát megkapván, melyre min-den megrendeléseket nagyba, valamint kisebb mennyiségbe elfogadók gyári ár szerint, a mely-re pontos szolgáltatást ajánlani bátor vagyok.

100 font takarékn-gyertya 35 ft p.

1 „ 22 kr.

100 rud szóda-szappan 55 „

1 „ 36 „

Popini Ferdinánd,

fiok-raktáros.

(360)

(3—3)

Hirdetmény.

Kerestetik falura (Kolozsvártól 3 órai távol-ságra) egy gazdaasszony, ki képes legyen egy nagyobbserű háztartást önállólág rendezni.

Vállalkozó jelentse magát Kolozsvárt 347. sz. házánál Alsó-Szenutczában.

(358)

(3—3)

Hirdetmény.

Kolozsvárti Külső Torda-utczában, 24. számú SZARVAS czimű vendégfogadó haszonbérbe ki-adó, a következő Sz.-György napjától kezdve. Értekeződni lehet tulajdonos Ákoncz István-nal, piacz-sor, 5. számú háznál.

(337)

(6—10)

KÖLCSÖNT

gyorsan s jutányosan
erdélyi birtokra is esz-közöl

Scheinert Nándor

lőbb magas családok ügyigazgatója.
Lakik Bécsben, Schullergasse 403 sz. alatt.

(366)

(1—2)

STEIN JÁNOS-nál Kolozsvárt és WITTICH JÓZSEF-nél M. Vásárhelyt, kapható:

GRIMM T. A. 101

A POLITIKAI IGAZGATÁS

Erdély nagyfejedelemségében.

Segédkönyv a politikai igazgatási szolgálatban az illető itt helyesen felvett törvények és rendeletek értelmében, a gyakorlati szükséglet különös tekintetbe vételével. Magyarította BÉKFISI MÁRK I. kötet.

Kötve 2 ft p.

(297)

(3—20)

IGAZI SCHNEEBERGI FÜ-ALLOP

mell- és tüdő-betegek számára.

Orvosi rendelet szerint a leggyógyitőbb és frissen sajtoltt füvekből készítve:

VILHELM FERENCZ és BITTNER GYULA

neuenkircheni

gloggnitzi

gyógyszerek

által,

Egy üveg ára használati utasítással 1 frt. 12 kr. pp.

Továbbá: Kolozsvárt: Wolff János gyógyszerésznél; Brassóban: Gyertyánffy; Tordán: Wolff G. gyógyszerz. M.-Vásárhelyen: Braun József és társánál; Aradon: Thobst F. J.; Temesváron: Kraul János; Lugoson: Arnel József; Verseczen: Carnass J.; Pancsován: Graff W. K. gyógyszerz.; Kúnyban: Czitkavstó Paláznál.